

Revisjon av hovedplan vann og avløp - 2018

LØPENR/SAKSNR: 16047/2018-2018/764	SAKSBEHANDLER: Frank Haughom	DATO: 20.11.2018
---------------------------------------	---------------------------------	---------------------

UTV.SAKSNR: 18/129 18/175 19/7	UTVALG: Utvalg for teknikk, landbruk og miljø Formannskapet Kommunestyret	MØTEDATO: 11.12.2018 13.12.2018 24.01.2019
---	--	---

Innledning

Hovedplan for vann og avløp er kommunens redskap for overordnet styring, planlegging av utbygging og oppgradering av vann- og avløpsnett med tekniske installasjoner.

Planen er videre et grunnlag for kommunens budsjett og økonomiplanarbeid.

Det legges opp til at revisjon av hovedplan for vann og avløp har samme intervall som rullering av kommuneplanen.

Tiltakslisten behandles hvert år av TLM på høsten for tiltak som skal til utførelse påfølgende år. Utbyggingsområdene som vedtas i kommuneplanen er grunnlaget for utbygging av infrastruktur innen vann og avløp.

Dersom forutsetningene i kommuneplanen blir endret slik at det får konsekvenser for infrastrukturen på vann og avløp, vil det kunne bli aktuelt med revisjon eller korrigerings av hovedplan for vann og avløp.

Planen avløp har som formål å sikre at Sirdal kommune har et godt grunnlag for å nå målsettingene om nok vann, godt vann og sikkert vann, samt sikre en forsvarlig og god håndtering av avløpsvannet.

Målsettingen med å revidere hovedplan for vann og avløp er å oppdatere tiltaksplanen etter rullering av kommuneplanene for Sirdal sør og Sirdal nord slik at infrastrukturen på VA nettet ikke legger begrensninger for utbygging og utvikling.

Arbeidet med revisjonen er utført av Asplan Viak sammen med kommunal arbeidsgruppe bestående av Frank Haughom, Sven Morten Klungland og Steinar Haugen fra administrasjonen og Øystein Tjørhom som politisk valgt representant.

Bakgrunn

Gjeldende hovedplan for vann og avløp ble vedtatt i kommunestyret 14.03.2013, sak 13/20. Vedtatt kommuneplan danner grunnlag for hovedplanen og utbygging og dimensjonering av vann- og avløpsnett.

I forbindelse med behandling av budsjett 2017 – økonomiplan 2017-2020 vedtok kommunestyret bl.a. følgende:

Vedtatt pkt 14:

«Gjennomgang av VA investeringer, egen sak med hensyn til redusert lånegjeld»

For å imøtekomme kommunestyrets vedtak om gjennomgang av VA investeringer, fant en det formålstjenlig å foreta en revisjon av gjeldende hovedplan for vann og avløp og utsette flere av tiltakene som var planlagt utført i 2017. Revisjon av hovedplan for vann og avløp ble behandlet i kommunestyret 30.03.2017, sak 17/31, og følgende ble vedtatt:

1. Hovedplan for vann og avløp revideres
2. Revisjon av hovedplan påbegynnes snarest og ferdigstilles høsten 2017
3. Som politisk medlem i arbeidsgruppen velges Øystein Tjørhom (H).

Hovedplan vann og avløp er en temaplan under kommuneplanen. Kommuneplanen er styrende for behovet for utbygging av infrastruktur på VA sektoren.

På grunn av at prosessen med kommuneplan for Sirdal nord tok vesentlig lenger tid enn antatt, har det ikke vært mulig å oppfylle vedtakets punkt 2. Det har også på grunn av kapasitetsutfordringer tatt mer tid en planlagt å komme videre med hovedplanen etter at kommuneplanen for Sirdal nord ble vedtatt.

Kommuneplan for Sirdal nord ble vedtatt av kommunestyret den 19.04.2018, sak 18/48. Planhorisonten for hovedplan VA er satt til år 2047 som er 30 år fram i tid ut fra prognoser for hyttebygging og levetid for tekniske anlegg. For hovedledninger kan levetiden være 50-100 år og det er da naturlig å se noe lengre fram i tid enn kommuneplanens tidshorisont.

For prioritering av tiltak er en periode på 4 år benyttet. Etter år 2023 er tiltakene satt opp uten angivelse av årstall. Hvilke områder som bygges ut med hytter og omfanget av utbyggingen er styrende for hvilke oppgraderinger og utbygginger en må foreta på VA nettet.

Ut fra vedtatte kommuneplan for Sirdal nord ser en følgende utvikling i antall enheter som potensielt skal tilknyttes kommunens VA nett nord for Handeland:

Del	Tilknyttet i 2017	Godkjente reguleringsplaner 2008-2018 inkl eksist	Nye områder i K-plan 2017	Sum
Ådneram-Suleskar	400	700	200	900
Fidjeland	258	300	500	800
Kvæven	31			
Haugen- Neset	319	400	200	600
Sinnes-Tjørhomfjellet	742	1300	300	1600
Furuåsen-Solheimsdalen	385	400	200	600
Donsen		240		240
Sum	2135	3340	1400	4740

På grunnlag av antall enheter som kommuneplanen åpner for, og en planhorisont for hovedplan for vann og avløp på 30 år, må VA nettet nord for Handeland dimensjoneres for ca. 80 nye abonnenter pr år.

Nedenforstående tabell viser utviklingen i antall abonnenter de siste 5 år for de to største vannverkene og renseanleggene.

Vannverk / Renseanlegg	Tilkoblet abonnenter 2012	Tilkoblet abonnenter 2018	Endring 2012-2018	Gjennomsnitt tilkoblet pr år
Handeland RA	1978	2489	+511	102
Sinnes VV	1588	1830	+242	48
Tonstad RA	335	363	+28	6
Tonstad VV	305	372	+67	13

I tillegg har Suleskard vannverk 243 abonnenter tilkoblet pr 01.11.2018.

I kommuneplan for Sirdal sør er det ikke lagt inn nye områder for fritidsbebyggelse som i overskuelig fremtid vil få konsekvenser for investeringene i det kommunale VA nettet. Andre områder, som for eksempel nytt næringsområde på Ertsmyra, vil kunne få konsekvenser for investeringene. Dette er eksempel på tiltak som foreløpig ligger som uprioritert etter 2023, men vil kunne komme til utførelse dersom næringsetablering utløser behov for det.

Revisjon hovedplan

Det er i arbeidet med revisjon av hovedplan for vann og avløp gått kritisk gjennom ordninger og tiltak som ligger inne i gjeldende hovedplan vedtatt i 2013. En har i arbeidet med revisjon av hovedplan hatt fokus på å tilpasse utbyggingen av infrastrukturen på VA nettet til behovene som fremkommer i siste vedtatte kommuneplaner og samtidig imøtekomme kommunestyrets vedtak om å gå gjennom VA investeringene med formål å redusere kommunens lånegjeld.

Følgende ordninger, tiltak og områder som ligger inne i hovedplan av 2013, er spesielt vurdert og foreslås endret eller tatt ut i revidert hovedplan for vann og avløp:

Delfinansiering

Kommunestyret har tidligere vedtatt i sak 13/51 å gå inn med en delfinansiering av ledningsanlegg med 50 % av kostnadene knyttet til opprydding av eksisterende avløpsforhold.

Følgende ble vedtatt:

Delfinansierte utbyggingsprosjekt i.h.t. hovedplan vann og avløp kan igangsettes i.h.t. følgende vilkår:

- 1. Kommunestyret må godkjenne utbyggingsbudsjett*
- 2. Leieavtale for Suleskard vannverk med Favoritthytten eiendom AS reforhandles.*
- 3. Utbygging gjennomføres i.h.t. privat utbyggingsmodell. Skriftlig avtale om kostnadsfordeling for utførelse inngås. Kommunens andel er 50%.*
- 4. Kommunen overtar eksisterende hovedledninger i.h.t. hovedplan vann og avløp.*
- 5. Tilsvarende delfinansiering gjelder iht. VA-anlegg i boligfelt (min. 10 boliger) untatt stikkledninger.*

Følgende anlegg gjenstår å utføre med vedtatt delfinansiering:

- Vannledning fra Ådneram HB til Ådneram Fjellgrend (utføres i 2019)
- VA anlegg til Ådneram Nord- Langebakk med 1,4km ledning og vannpumpestasjon.
- VA anlegg fra Flesebekk til Raudevannet og evt. videre til Donsen
- VA anlegg for boligfelt Knausane på Tonstad

Det er i revidert hovedplan lagt til grunn at de 3 første anleggende gis en frist på et år for igangsettelse etter at hovedplanen er vedtatt. Med igangsettelse mener en i denne sammenheng fysisk påbegynt arbeid i terrenget. Hvis ikke anleggene igangsettes innenfor denne fristen faller delfinansieringen bort. Dette vil sette fokus på tiltakene og gi avklaring om anleggene skal bygges.

Rådmannen legger til grunn i revidert hovedplan at vedtak i sak 13/51 oppheves for fritidsbebyggelse. Vedtaket gjelder fremdeles for boligfelt.

Dette må også ses i sammenheng med vedtak i sak 17/72 der det blant annet ble vedtatt at kommunen vederlagsfritt skal overta fremtidige hoved-samleledninger inn i nye hyttefelt som skal tilkobles kommunalt hovedanlegg i øvre Sirdal, og som er regulert til mer enn 50 nye hytter/enheter.

Endret avløpsløsning Sinnes/Tjørhom

Det er i tilknytning til planarbeidet foretatt en vurdering av en ny avløpsløsning på Sinnes i tilknytning til utbygging av GP pumpestasjon med tilhørende pumpeledning. I dag pumpes

alt avløpet til Dreierbu og derfra videre via østre ledning til Tjørhom. Ny løsning innebærer at det bygges nytt ledningsanlegg fra Sinnes via Ukvigldalen til Tjørhom.

Denne løsningen medfører at dagens ledningsanlegg med pumpestasjoner Nettet og Sagneset vil kunne klare dimensjonerende vannføring i år 2057. Dette gir samlet sett en betydelig besparelse i forhold til om det skulle bygges videre på dagen systemløsning.

Ny pumpeledning fra rundkjøringen på Sinnes til høybrekk i Ukvigldalen er en felles pumpeledning for alle stasjonene som pumper inn på denne. Nye pumper på GP-pumpestasjon med tilhørende pumpeledning er allerede bygd etter ny løsning i 2017 og ledningen fra Svartevann til pumpestasjon på Tjørhom er bygd i 2018.

Vann og avløp, Tjomlid/Rekevik

Vann og avløpsledning til Tjomlid og Rekevik er tatt ut av hovedplanen for vann og avløp. Bakgrunnen er blant annet at flertallet av husstandene ut fra spørreundersøkelse ikke er interessert i å koble seg til kommunalt vann og avløp og at kostnaden pr husstand blir uforholdsmessig høy.

I spørreundersøkelsen ble det lagt til grunn gjeldene avgifter for tilkobling og gjeldende reglement.

Følgende fremkom i spørreundersøkelsen:

REKEVIK : 6 besvart av 9 utsendt

Spørsmål	JA	NEI	VET IKKE	Kommentarer
Har du/din eiendom Tilfredsstillende Vann?	5	1		
Har du din eiendom tilfredsstillende Avløp?	5	1		
Er du interessert i å koble deg til kommunalt vann og avløp?	2	4		- Har bra vann og avløp - For dyrt

Vann og avløp fritidsbebyggelse Josdal

I gjeldende hovedplan for vann og avløp ligger det inne tiltak for om lag kr 60 mill. til utbygging av vann og avløpsløsning for fritidsbebyggelsen på Josdal. Det ble da lagt til grunn at avløpet skulle dimensjoneres for 1000 enheter. I forbindelse med revisjon av hovedplan for vann og avløp har en på grunnlag av utbyggingstakten de siste årene og siste kommuneplan vurdert det til at det ikke er sannsynlig at det vil bli realisert det antall enheter som ble lagt til grunn i hovedplanen for vann og avløp som ble vedtatt i 2013. Behovet for utbygging av vann og avløp i området er derfor i overskuelig fremtid stekt redusert i forhold til hva en tidligere antok, og en velger å ta tiltakene ut av hovedplanen.

Vann og avløp Josdal

Utbygging av vann og avløp til fastboende på Josdal er i tiltakslisten satt opp i perioden etter 2023. Det vil si at det foreløpig ikke er prioritert. Dette henger blant annet sammen med tilbakemeldingen en fikk på spørreundersøkelsen som ble sendt ut.

Følgende svar fremkom i spørreundersøkelsen:

JOSDAL : 19 besvart av 28 utsendt

Spørsmål	JA	NEI	VET IKKE	Kommentarer
Har du/din eiendom	11	3	1	

Tilfredsstillende Vann?				
Har du din eiendom tilfredsstillende Avløp?	14	1	1	
Er du interessert i å koble deg til kommunalt vann og avløp?	4	11	4	<ul style="list-style-type: none"> - Avhengig av pris - For dyrt - Har bra vann og avløp

Som det fremgår av svarene er det liten interesse for å koble seg til kommunalt vann og avløp. Dersom en skulle velge å føre frem kommunalt vann og avløp til fastboende på Josdal og tilsvarende områder, vil en måtte ta stilling til om en skal ha tvungen tilkobling og hvilke kostnader som skal belastes den enkelte abonnent.

Uavhengig av bebyggelsen på Josdal vil det kunne bli aktuelt å etablere løsninger for vann og avløp lokalt for næringsområde N5, Ertsmyra, dersom det blir etablert næringsvirksomhet som utløser behov for det. Inntil dette er avklart settes tiltakene med fremføring av vann og avløp til Josdal som uprioritert etter 2023.

Øvrige tiltak fra hovedplan for vann og avløp vedtatt i 2013 vil med enkelte unntak bli videreført i revidert hovedplan. Tiltakene fremkommer i tiltakslisten.

Økonomi

Hovedplanens tiltaksliste for 2017 viste et samlet behov for investeringer på VA sektoren på kr 227 mill. Gjennom arbeidet med revisjon av hovedplanen er dette tallet redusert til kr 127 mill. I denne reduksjonen ligger bortfall av delfinansiering, endrede løsninger, tiltak som er tatt ut og tiltak som er utsatt i tid fordi det ikke er behov i overskuelig fremtid. Avhengig av utviklingen, vil det kunne bli aktuelt å ta enkelte av tiltakene inn igjen på et senere tidspunkt.

Prognose for vann og avløpsgebyrer

Tabellen nedenfor viser prognose for gebyrutviklingen ut fra tiltaksplanen for perioden 2019 – 2022.

Tallene er inklusive mva.

Årsavgift	2018	2019	2020	2021	2022
Vann	3146	3240	3372	3450	3506
Avløp	4371	4506	5713	6975	7644

Som det fremgår av tabellen vil det komme en relativt stor økning i avløpsgebyret fra 2020. Det som er hovedårsaken til gebyrøkningen er pågående og planlagte investeringer, samt økte rentekostnader. Økningen på årsgebyrene kan reduseres ved å for eksempel øke tilkoblingsavgiftene. Dette må en i tilfelle komme tilbake til i egen sak.

Ansvarsområde og bemanning

Høy byggeaktivitet krever at Sirdal kommune er i forkant med utbygging og oppgradering av infrastrukturen på VA nettet for at dette ikke skal bli en begrensning for utbyggingen.

Det er ressurskrevende å ha et forsvarlig nivå på oppfølging av drift/vedlikehold, nybygg/oppgradering og forvaltningsoppgaver innenfor VA sektoren. Det krever at en har en bemanning som er tilpasset aktivitetsnivået.

Ansvarsområdene til VA avdelingen er i hovedsak som følger:

Ansvarsområde	Aktivitet
<p>Drift/vedlikehold ledningsnett og tekniske installasjoner:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ca 66 km vannledninger - Ca 70 km avløpsledninger - 9 vannbehandlingsanlegg - 3 avløpsrenseanlegg - 6 Høydebasseng - 7 trykkøkingsstasjoner - 24 avløpspumpestasjoner - Driftsovervåking 38 private VA anlegg 	<p>Drift, tilsyn, vedlikehold, lekkasjesøk, beredskap(vakt), driftsplanlegging og rapportering.</p>
<p>Nybygg og oppgradering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planlegging - Prosjektledelse - Byggeledelse 	<p>Saksbehandling, oppfølging anskaffelser i hht anskaffelsesregelverket, koordinering av prosjektering, oppfølging byggefase, oppfølging garantifase og godkjenning av tekniske planer i private felt.</p>
<p>Forvaltning:</p>	<p>Økonomiforvaltning/selvkostregnskap, fakturering, saksbehandling sanitærreglement, saksbehandling gravemeldinger, ajourhold ledningskartverk, Forurensingsmyndighet, saksbehandling plan og bygningslov og saksbehandling tekniske planer, næringsmiddelleverandør (vann) med strenge rutiner innen IK mat, Overtakelse av private anlegg iht nytt lovverk og MVA refusjon.</p>

Det er pr i dag 7,6 stillinger som belastes gebyrgrunlaget. Dette er, spesielt på drift og vedlikeholdssiden, i grenseland i forhold til omfang og kompleksitet av tekniske anlegg som skal driftes og vedlikeholdes. Blant annet vil utvidelse av Handeland renseanlegg medføre at mer av driftsoperatørens tid vil bli låst opp til drift av anlegget.

Omfanget av tekniske installasjoner og anlegg vil være styrende for ressursbehovet på bemanningssiden. Eventuell fremtidig økning i bemanningen vil bli behandlet i egen sak.

Sak 17/72 vedrørende kommunal overtakelse av private ledninger vil medføre økt arbeidsmengde både administrativt og når det gjelder drift. Kommunen vil beholde 50% av refundert MVA som blant annet kan brukes til å dekke økte utgifter i denne forbindelsen.

Bruk av utbyggingsavtaler

Det ble i sak 17/72 vedtatt at en i hovedplanen skulle komme tilbake til vurderinger knyttet til eventuell bruk av utbyggingsavtaler. Det ble i den sammenhengen tenkt på om noen utbyggingsområder skulle bidra med midler inn til selvkostområde vann og avløp. Det vurderes i denne omgang ikke som hensiktsmessig å gå videre med dette. Finansieringen av vann og avløp anbefales videre utført via årsavgifter og tilknytningsavgifter. Som nevnt kan en eventuelt vurdere å endre fordelingen mellom årsavgifter og tilknytningsavgifter slik at

større andel faller på nye tilknytninger. Det må her påpekes at det ikke kan skilles mellom fastboende og fritidsboliger.

Forslag til vedtak

1. Hovedplan for vann og avløp er styrende for planlegging og utbygging av VA-nettet.
2. Vedtak i sak 13/51, Kostnadsfordeling i delfinansierte utbyggingsprosjekter, oppheves for fritidsbebyggelse. Vedtaket videreføres for boligfelt med minimum 10 boliger. Delfinansierte prosjekter vedtatt i hovedplan VA fra 2012 gis frist til 01.01.2020 for oppstart av utførelse.
3. Vedtak i sak 17/72, prinsipiell avklaring vedrørende utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg, legges til grunn for overtakelse av VA-anlegg til fremtidig fritidsbebyggelse.
4. Hovedplanens tiltaksliste/investeringsplanen vedtas som retningsgivende for fremtidig utbygging av VA-nettet. Tiltakslisten/investeringsplanen oppdateres årlig i forkant av behandling av budsjett/økonomiplan for kommende periode.
5. Alternative løsninger skal vurderes for tiltak/prosjekter i hovedplanenes langtidssdel dersom de utløser uforholdsmessig store kostnader.

Vedlegg:

- Hovedplan vann og avløp – Hovedrapport
- Notat, Ny avløpsløsning for Sinnes
- Notat, Vannforsyning Solheimsdalen
- Notat, Kapasitet avløpssystemet i øvre Sirdal.
- Delrapport, nettberegning vannledningsnett
- Notat, prinsipløsninger for utbygging av nye anlegg

Saksprotokoll i Utvalg for teknikk, landbruk og miljø - 11.12.2018 – PS 18/129

Behandling

Rådmannens innstilling ble enstemmig tilrådt.

Utvalg for teknikk, landbruk og miljøes tilråding

1. Hovedplan for vann og avløp er styrende for planlegging og utbygging av VA-nettet.
2. Vedtak i sak 13/51, Kostnadsfordeling i delfinansierte utbyggingsprosjekter, oppheves for fritidsbebyggelse. Vedtaket videreføres for boligfelt med minimum 10 boliger. Delfinansierte prosjekter vedtatt i hovedplan VA fra 2012 gis frist til 01.01.2020 for oppstart av utførelse.
3. Vedtak i sak 17/72, prinsipiell avklaring vedrørende utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg, legges til grunn for overtakelse av VA-anlegg til fremtidig fritidsbebyggelse.
4. Hovedplanens tiltaksliste/investeringsplanen vedtas som retningsgivende for fremtidig utbygging av VA-nettet. Tiltakslisten/investeringsplanen oppdateres årlig i forkant av behandling av budsjett/økonomiplan for kommende periode.
5. Alternative løsninger skal vurderes for tiltak/prosjekter i hovedplanenes langtidssdel dersom de utløser uforholdsmessig store kostnader.

Saksprotokoll i Formannskapet - 13.12.2018 – PS 18/175

Behandling

Utvalg for teknikk, landbruk og miljøes innstilling ble enstemmig tilrådt.

Formannskapets tilråding

1. Hovedplan for vann og avløp er styrende for planlegging og utbygging av VA-nettet.
2. Vedtak i sak 13/51, Kostnadsfordeling i delfinansierte utbyggingsprosjekter, oppheves for fritidsbebyggelse. Vedtaket videreføres for boligfelt med minimum 10 boliger. Delfinansierte prosjekter vedtatt i hovedplan VA fra 2012 gis frist til 01.01.2020 for oppstart av utførelse.
3. Vedtak i sak 17/72, prinsipiell avklaring vedrørende utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg, legges til grunn for overtakelse av VA-anlegg til fremtidig fritidsbebyggelse.
4. Hovedplanens tiltaksliste/investeringsplanen vedtas som retningsgivende for fremtidig utbygging av VA-nettet. Tiltakslisten/investeringsplanen oppdateres årlig i forkant av behandling av budsjett/økonomiplan for kommende periode.
5. Alternative løsninger skal vurderes for tiltak/prosjekter i hovedplanenes langtidssdel dersom de utløser uforholdsmessig store kostnader.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 24.01.2019 – PS 19/7

Behandling

Formannskapets tilråding ble vedtatt med 13 mot 6 stemmer (AP6).

Vedtak

1. Hovedplan for vann og avløp er styrende for planlegging og utbygging av VA-nettet.
2. Vedtak i sak 13/51, Kostnadsfordeling i delfinansierte utbyggingsprosjekter, oppheves for fritidsbebyggelse. Vedtaket videreføres for boligfelt med minimum 10 boliger. Delfinansierte prosjekter vedtatt i hovedplan VA fra 2012 gis frist til 01.01.2020 for oppstart av utførelse.
3. Vedtak i sak 17/72, prinsipiell avklaring vedrørende utbygging av kommunale vann- og avløpsanlegg, legges til grunn for overtakelse av VA-anlegg til fremtidig fritidsbebyggelse.
4. Hovedplanens tiltaksliste/investeringsplanen vedtas som retningsgivende for fremtidig utbygging av VA-nettet. Tiltakslisten/investeringsplanen oppdateres årlig i forkant av behandling av budsjett/økonomiplan for kommende periode.
5. Alternative løsninger skal vurderes for tiltak/prosjekter i hovedplanenes langtidssdel dersom de utløser uforholdsmessig store kostnader.

Inge Hedenstad Stangeland
Rådmann

Frank Haugom
Enhetsleder for teknisk drift